

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației (strada, Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani

Pactul.

De câțiva ani nu mai încetau știrile de prin gazete, că azi au fost miniștrii din Budapesta la Viena, ca să se înțeleagă în privința pactului cu cei din Viena, mâine vor veni miniștrii din Viena la Budapesta tot în scopul acesta. Din 3 Ianuarie 1895, când a mers Bánffy la Viena, ca să se înțeleagă cu Badeni despre modul procedurii într'ale pactului, până acum s'au întrunit cele două cabinete de 243 ori. De 173 ori au fost miniștrii maghiari la Viena și Ischl, de 70 ori cei austriaci în Budapesta. Acum de-abia le-a succedat să se învoiască asupra tuturor amănunțurilor și atîrnă numai dela parlamentele din Viena și Budapesta, ca învoeala făcută să capete cât mai curînd putere de lege.

Când cu încheierea dualismului s'a hotărît, ca tot la 10 ani să se reînvoiască această convențiune între Austria și Ungaria. Cu acest privilegiu are să se stabilească, cât trebuie să contribuie cele două state la datoria comună, cât are să capete fiecare din venitele comune ale monarhiei. Mult amîna încheierea pactului și chestiunea vămilor. Ungaria e un stat mai mult agricol, ea ar vrî deci ca pe toate produsele agricole, cereale, vite, piei etc., cari ar veni din afară, să se pună vămi cât mai mari, pentru-ca produsele proprii să nu scadă din preț. Austria, de altă parte, e un stat plin de fabrici, de aceea ar vrî, ca produsele agricole să vină cât mai ieftine, odată pentru trebuințele proprii, apoi pentru-ca alte state, agricole, să le

primească mărfurile din fabricile austriace punînd vămi cât se poate de mici. Lupta aceasta între Austria și Ungaria s'a văzut mai ales față de România: Austria cerea vămi cât mai mici pentru produsele agricole, ce veniau din țeara vecină, Ungaria cât mai mari.

Nu erau însă numai interese economice normative la încheierea pactului, ci și de cele politice. Cât e de mare monarhia noastră, ea totuși părea celorlalte state slabă, fiindcă cele două țări, cari o compun, nu se pot înțelege între sine. Acum, că s'au încheiat pactul, părerea aceasta va dispăre și monarhia va putea încheia convențiuni cu alte state pîșind cu mai multă tărie, pentru-că se prezintă unită.

La convenția încheiată acum Austria a câștigat între altele înăsprirea convențiunii veterinare, ștergerea dării de transport pe Dunăre și a dării de magazinagiu în comisiune, schimbarea contribuției la taxele vamale și mărirea vămii pe fabricatele, ce vin din străinătate. Ungaria a câștigat liberarea hărtilor ei de stat de darea de rentă la care erau supuse în Austria, și mărirea vămii pe produsele agricole, ce s'ar aduce din străinătate.

Se înțelege, că mulțumirea nu e completă la nici una din cele două părți ale monarhiei, dar, vorba Românului, mai bine o pace strîmbă, decât o judecată — adică ceartă — dreaptă.

Episcopul Orăzii. „Független Magyarország” este informat, că în ministerul de culte s'au luat toate măsurile pentru a fi numit în timpul

cel mai scurt de episcop al Orăzii Il. Sa dl. Dr. D. Radu, episcopul din Lugoj, car' de urmaș al acestuia va fi numit prelatul Dr. Vasile Hosu, canonic în Blaj.

Dr. Aug. Lăuran — adaogă „Füg. M—g.” — n'a reflectat la scaunul episcopesc de Lugoj, la care de altcum a fost candidat dela început și canonicul Dr. Aug. Bunea, dar acesta din urmă a căzut din combinație neînteressându-se de afacere.

Știrea lui „Füg. M—g.” are lipsă de confirmare.

Procesele noastre de presă. Ziarele din Cluj anunță, că peritracarea pentru articolii încredințați ai „Tribunei” se va ține la juriul din Cluj în zilele de 5, 6 și 7 Februarie c.

Un corb alb. Foaia magarihiă „Debreczen” a publicat nu de mult un articol intitulat „A szászok között”, din care extragem următorul pasaj, neobișnuit în presa maghiară:

„E imposibil, ca să nu întîmpinăm cu stimă alipirea către naționalitatea proprie. Alipirea aceasta e în privința naționalității egală cu iubirea copilului față de părinți și frațini. Cine ar fi acela, care s'ar strădui să nimicească din copil iubirea față de părinți?! Cine prefăcște mai mult pe cel ce-și lapădă legea, decât pe cel ce ține cu tărie la credința părinților sei? Tot așa e și cu naționalitatea...”

FOIȚA.

Comemorarea D-rului Rațiu la seminarul pedagogic din Iași.

Încă un stejar din codrul românismului a fost doborît la pămînt: Dr. Rațiu. Am aflat cu toții trista veste, ne-am impresionat adînc. Vârtejul vieții ne-a reluat însă în fuga s'a și totul s'a uitat. „Mi-a fost dat totuși să ved, că acei ce-și dau seamă de rolul lor în lume, nu trec cu vederea evenimentele ce ne ating într'un chip sau în altul.

Luni 25 Noemvrie la 9 dimineața era ora de religie. D-nul Praja, care predă acest obiect, conștiu de sentimentele în care trebuiesc crescute tinerele vîrstare, nu uită a folosi ori-ce ocaziune de natură a oferi sufletul elevilor în sensul ideilor românești.

„Copii, ce face trăinicia unui om? — răsună lămurit glasul valorosului profesor.

Fiecare se grăbi a răspunde: puterea, sănătatea etc. „Dar” a unui popor? — Pămîntul seu, ziseră unii, înțelegerea dintre oameni, răspunseră alții. Aide să ne oprim aici. Deci să fim uniți, că așa vom fi tari. Dar' cum, pentru-ce pămîntul face trăinicia unui popor? Noi Românii sîntem un popor, cum face pămîntul tăria noastră? — „Ne hrănește”. Foarte bine, dar' numai atât? gîndiți-vă că sub fiecare coajă de pămînt sînt oase de-ale strămoșilor. Cât de iubit ne este el cînd știm, că strămoșii ni l-au lăsat moștenire vîrsându-și sângele pentru dînsul! Oare în America tot așa trăinicie am ave? pămîntul și acolo ne-ar hrăni. — „Nu”. — De ce? „Pentru-că n'ar mai fi pămîntul strămoșilor nostri.”

Și astfel din întrebare în întrebare se făcu panegiricul lui Ioan Vodă-cel-cum-

plit, care și-a vîrsat sângele pentru patrie, al lui Stefan-cel-Mare etc.

Până aci stătui cu atențiunea încordată, acum însă veni momentul solemn. „Copii, zise d-nul Praja, încă unul, din cei-ce și-au jertfit viața pentru românism, și-a dat sfîrșitul alaltăieri, D-rul Rațiu, care a suferit asprimea închisorii apărînd drepturile Românilor, să ne rugăm pentru el. Într'o pornire de nobil entuziasm toți în picioare începură a intona „Hora lui Rațiu”. Pe fiecare îl vedeai atîne până în adîncul sufletului. Hora însă este lungă, notele jalnice în suieșul și coborîșul lor întindeau coarda simțitoare până la a se rupe, avîntul patriotic ca fluxul mării invada toate inimile, un moment numai și lacrimi văzui izbucnind în ochii celor mai sentimentali. Stăteam străpuns de fiori, cum numai în marile emoțiuni se simt. Atunci mi-am zis: fericit educatorul, care știe să-și ia în serios cariera, care monument neperitor știe să-și clădească în suflete-

Pentru limbă. Cetitorii noștri știu deja, că și în Franța locuiesc frânturi de naționalități, cari în timpul mai nou s'au deșteptat și cer dreptul de-a-și pute folosi limba lor în școli și la judecătorii. Așa fac Italienii în sud-estul Franței, Flamanzii (un fel de Nemți) în nord-estul țării, Bascii la sud-vest și Bretonii în nord-vestul Franței. Îndeosebi aceștia din urmă luptă cu cea mai mare tărie, ca cel puțin religia să se propună în limba bretonă. În lupta aceasta ei sunt ajutați mult de preoții lor. Aceștia, deși plătiți de stat, nu se tem de pierderea salariului, cum s'a dovedit și acum de curând, căci 9 preoți mai bine au renunțat la salariu, decât să țină predici și să propună religia în limba franceză în loc de cea bretonă.

Vrednicii preoți!

Independența Cretel. La Roma se vorbește, că ambasadorul rus din Constantinopol, Sinovieff, a declarat sultanului că este necesară independența Cretel, de care-ce nu se mai poate continua cu actuala stare de provisorat.

Procese de presă. Pertractarea finală în procesul de presă al lui Svetozar Hurban, care scrisese în „Narodnie Noviny” articolul despre „Indobitocirea copiilor”, se va ține în 23 Februarie a. o. Apărător va fi naționalistul slovac Pavel Mudron.

Procuratura din Budapesta a intentat lui Hurban un nou proces pentru un alt articol, prin care ar fi agitat.

În 26 l. o. vor fi trași în judecată tot pentru agitație, Slovaci Dr. I. Marcovici, adv., Dr. R. Marcovici, medic, și L. Ciulic, protopop, toți din Vágújhely.

„Branic”, foaia sârbească din Novisad (Neusatz), încă va avea în curând un proces de presă, pentru-că ar fi agitat contra Maghiarilor într-un articol, în care mustra conducătorii unei adunări populare ținute când cu turburările din Agram. Aceștia au fost propuși adecă, că hotărârile, ce se vor lua, să se aducă și la cunoștința guvernului.

Religia românească propusă în limbă străină. Încă astă-vară a dat ministrul de școli o ordinațiune, prin care cerea, ca legea românească să se propună elevilor români dela gimnaziul din Bichig-Ciaba și dela preparandia din Timișoara în limba maghiară. Consistorul din Arad nu s'a supus până acum acestei ordinațiuni, pe care a trimis-o consistorului din Sibiu, care încă n'a îndeplinit-o. Ministrul a cerut acum din nou supunere la porunca lui.

Macedonia.

De când cu visita lui Lambdorff la Belgrad, Sofia și Viena, presa europeană înregistrează diferite planuri, referitoare la provinciile turcești din Europa. Pe când Poarta se născuște a pune în aplicare unele reforme, ziarele rusești și bulgare atribuesc călătoriei lui Lambdorff semnificația unor demersuri antemergătoare împărțirii Turciei europene.

În chestia macedoneană e interesată de aproape și națiunea română.

Împărțirea Turciei.

„Novosti”, din Petersburg, crede că între Lambdorff și Goluchowski a fost vorba ca Puterile interesate să cumpere Turciei Macedonia, Sârbia-veche și Albania.

„Le Nord”, care apare în Elveția și în ultimii ani a ocupat locul unei gazete oficiale rusești, pare a întregi știrile lui „Novosti”, comunicând următorul plan de împărțire a provinciilor:

Franța va lua Sârbia-veche și districtul Debr; Rusia va primi vilaeturile Üscüb și Monastir; Anglia își rezervă vilaetul Scodra și districtul Elbarran; Italia va lua districtele Karabin, Salonio și împrejurimile; Germania și-a pus ochii pe vilaetul Ianina, ear' Austro-Ungaria se va alege cu districtele Seras și Drama.

„Dnewnik”, din Sofia, pretinde, că e informat din izvor politic autorizat, că Lambdorff și Goluchowski au stabilit următoarea înțelegere:

Bulgaria va fi proclamată independentă; în schimb, Printul va dizolva co-

mitetele macedonene și va ceda Rusiei porturile Burgas și Varna. Macedonia va primi autonomia, cu principele Mirko de Muntenegru ca guvernator general. Austro-Ungaria capătă Mitrovitza și o nouă țărmă la Marea-Adriatică.

După-cum se vede, e vorba de o adevărată desmembrare a Imperiului otoman.

Poporațiunea Ardealului.

B. P. (Balogh Pál?) a publicat în „Budapesti Hirlap” niște date interesante asupra populațiunii Ardealului. B. P. socotește la Ardeal și comitatul Sălăgiu.

Ardealul (cu Sălăgiul) constă din 16 comitate pe o întindere teritorială de 10.4 milioane jug. catastrale. Înainte cu 10 ani Ardealul număra 2.442.383 suflete; după ultimul recensământ număra 2.663.806 suflete, o diferență în plus de 221.423 suflete. Sunt cu totul în Ardeal 2606 comune, cu 11 localități mai puțin decât la 1890. Numărul comunelor maghiare e de 652, comune românești sunt 1793, sâsești 159, apoi în Sălăgiu 2 comune slovacăști. În cei din urmă zece ani contingentul comunelor maghiare nu s'a schimbat; comunele române s'au sporit cu 8, cele sâsești au scăzut cu 19.

Grosul Maghiarilor e situat în partea răsăriteană a Ardealului, în Săcuime, care număra 432 comune. În vecinătatea Săcuimei se află comitatul Târnavei-mici cu basenul Dicio-St-Martin, care constă din 17 comune și se întinde până la Murăș. Este apoi basenul Turzii cu 18 comune; basenul Cojocnei cu 30 comune, cărora aparține și orașul Cluj; basenul Szilágy-samson cu 18 comune. Mai sunt apoi — după B. P. — alte 114 localități maghiare, izolate total prin elementul român.

Elementul săsesc este și mai împrăștiat. Basenul cel mai mare zace în comitatele Târnavei-mari și Târnavei-mici și atinge comitatele Odorheiu și Sibiu. Localitatea principală: Sighișoara. Numărul comunelor 98. Basenuri sâsești mai mici sunt în comitatul Brașov (Țeara Bârsei) cu 11 localități, comit. Sibiu cu 14 comune, comit. Bistrița-Năsăud cu 19

tul elevilor sei. Cu oată venerațiune acești elevi se vor gândi la învățătorul lor după 10-15 ani, după-cum și eu acum cu plăcere îmi aduc aminte de unul din învățătorii mei din școala primară.

Mărturisesc, că condeiul meu nu dă decât o icoană slabă, căci cine poate da accentul atingător al dlui Praja? Cine poate reda prin condeiul furtuna de sentimente, ce și-o produce gestul și graiul viu?!

Numai după-acest omagiu fii plătit memoriei lui Rațiu, începî lecția de religione, în cursul căreia nu uită demnul profesor de-a arăta, că Românii sunt zemisliți în sentimentul religios și național.

(Din „Viitorul”).

Julius Scriban.

EVA.

— Baladă. —

Com. de Paul Pușcasiu, inv. în Nădăgelul-ung.

La făgădăul Evii
Beau volnicii țării;
Ei beau, bine își petrec
Și pe Eva o pețesc.
Când era Sâmbătă seara,
Pe Eva o credințară,
Și când era pe la cină
Evii îi ține lumină;
Când era în mez de noapte,
Clopotele sunau toate;
Când era în zoriori,
Era 'nvălită cu flori.
Imprejur fete, feciori.
Și când eșeau zorile,
O cântau surorile.
Ese mama Evii
Până în cornul curții.
Cu păr galbin despletit,

Cu vestmânt până 'n pământ
Și cu ochii lăcrămând;
Se uită spre răsărit,
Văzu nuntașii venind.
Cât la ea ce au sosit
Ea din graiu așa-o grăit:
„Dragii mei, cinstiți nuntași,
Faceți bine mă iertați,
Și 'napoi vă înturnați.
Eva, care-o fost mireasă
Acum e moartă — pe masă,
Sub un mohor de mătăasă.
Mirele nu a crezut,
Până ce el a văzut.
Și de milă, de bănat,
În genunchi a și picat,
Inima 'n el a crepat.
Pe-amândoi 'i-au îngropat,
Într'un mormânt nou săpat.
Mândră nuntă le-a făcut
Și frumos 'i-a petrecut;
Sunetul musicelor
Era plânsul maicelor
Maicelor, surorilor,

comune și basenul Lechinței cu 9 comune. Afară de acestea mai sunt în Ardeal 37 localități germane, dintre cari 4 în Săcuime (Murș-Turda) și 23 împrăștiate pe teritoriul de limbă română, la nord Bistrița-Năsăud, la sud Sibiu-Făgăraș și în centru Alba-inferioară, Cojocna și Târnava-mică (comitate).

La 1890 teritoriul de limbă română cuprindea în Ardeal 1713 comune, mai erau 12 comune românești în Săcuime și alte 60 comune împrăștiate parte la granițele de limbă ale basenurilor maghiare, sau germane.

Căștigul teritorial al maghiarimii nu e mare, însă totuși s'a sporit numărul enclavelor maghiare. Arată apoi perderile teritoriale ale maghiarimii. Românii au devenit majoritate în comunele: Betlean (Solnoc-Dobâca), Vălcău-ung. (Cojocna), Iara-de-jos (Turda-Arieș), Șoimușul-mic (Alba-inferioară), ear' prin romanizarea Egersigului granița de limbă română s'a întins până la Murș. În Valea-Oltului (comit. Treiscaune) s'a format o nouă enclavă română prin comuna Eröd, care numără azi 222 locuitori români.

În ținuturile locuite de Sași elementul sâsesc a pierdut în timp de 10 ani 15 comune mari populate în favoarea Românilor, cari au ajuns în majoritate. Nici o localitate sâsescă nu mai este, în care elementul român să nu fi ajuns la 30-40%.

DIN LUME.

Peninsula-balcanică.

Noul mare vizir Ferid-pașa a dat ordin telegrafic șefilor din provinciile europene ale Turciei să accelereze reformele. Albanезii țin în continuu intruniri, în cari protestează contra reformelor. Motivul principal al atitudinii lor e să-și mențină poziția, de care se bucură în imperiul turcesc prin temerea, ce o are Poarta de chestia albaneză. Generalul Şemsî pașa, mergând în capul a două batalioane, pentru a împlini impozitele din două comune din districtul Prizrend, a întâmpinat opoziție din partea Albanезilor.

Surorilor, fraților,
Fraților și fetelor,
Fetelor, feciorilor,
Sunetul clopotelor.

Poesii populare.

Din Doh (jurul Simlului).

Com. de Basiliu Barna, inv.

Cine mi-a făcut d'asta,
Trănește-l Doamne casa,
Și-i ia Doamne puterea
Și-i lungeste zilele,
Zile multe și vieță
Să nu mai vadă verdeță,
Să nu șteie când e vară,
Câte doi să-l ducă afară.
Doamne! Nu-i da nici odihnă,
Nici la capul lui perină,
Numai tot pale călcate
Cu coastele lui sfărmate,
Sfărmate cu coastele
Pân' or fi ca plevete.
Mânca-l-ar vermișii pe pat

Guvernul turcesc ar fi declarat Albanезilor, că executarea reformelor e deocamdată provizorie și după trei luni vor fi luate în considerare și dorințele lor.

Ministrul de finanțe bulgar a declarat într'un interviu, acordat unui redactor dela „Figaro”, că neîndeplinirea grabnică a reformelor va aduce cu sine o răscoală generală în Macedonia. După trecerea lunii Februarie va fi deja imposibilă împedecarea turburărilor.

După cum s'a comunicat, la Constantinopol se fac active preparative în vederea unui războiu la primăvară.

Nouăle știri sosite semnalează o mișcare extraordinară de trupe în direcția liniei de frontieră dinspre Bulgaria. Posturile de observație au fost considerabil întărite. Trupele sunt mobilizate la o mică distanță, gata în orice moment să ia ofensiva.

Ferid-pașa, președintele comisiei reformelor de pe lângă Poartă, a fost numit mare vizir.

Noul mare vizir e Albanез, în etate de 75 ani. E om cu cultură europeană, vorbind bine și franțuzește. Aptitudini frumoase ca administrator a dovedit în Asia-mică, unde a fost guvernator. În cercurile diplomatice se privește numirea lui ca dovadă, că Sultanul ia în serios introducerea reformelor.

Dela Dubnița vin la Sofia știri alarmante asupra stării refugiaților macedoneni. Femei și copii, în marea lor majoritate, sunt în cea mai neagră miserie. Ajutoarele venite din Rusia și cele 55.000 lei votate de sobranie sunt de mult epuizate. D-na Bachmetieff, soția agentului diplomat rus, va pleca zilele acestea din nou la frontieră, cu o sumă de bani spre a o împărți refugiaților.

Rusia.

Principele de coroană german a sosit în Petersburg. Toți marii duci, împreună cu contele Lambdorff, cancelarul imperiului, au fost la gară pentru primirea lui. După-ace a vizitat pe Țarina văduvă, Principele a fost condus la palatul de iarnă, unde a fost primit de părechea imperială rusă. Intrevederea a fost foarte cordială.

Rea tioneală mi-a căutat.
De aici până 'n Brașeu
Nu-i prunc străin cumu'm eu,
Ba mai este încă unul,
D'ala-i cucul săracul,
Da nici ala nu-i ca mine
Mai are-și pe oare cine,
Cucul de se 'n bolnăvește
Mere mirla 'și-l jalește,
Mere mirla 'și-l întreabă
Beteag ești tu cuce dragă?
Zeu eu mirlă sunt beteag,
Da de s'a vîgi 'și oi muri
Învăț-mi puțin a ciripi,
Și-i învăță și-a sbura
Din o creangă în alta,
Dar' pe mine nu am cine
Valei! Săracul de mine,
Căci mi-s mîncat de străini,
Ca iarba de boi bătrâni
Dar' mi-s mîncat și de ei mei
Ce iarba de boulei.

La dîneul de gală s'au schimbat scurte toaste, ținute în ton cald. Țarul a numit pe principele moștenitor șef al regimentului de dragoni nr. 40.

De oare ce steaua societății panslaviste de binefacere a început să apună neputînd să răspundă la așteptările panslaviștilor estemi, s'a constituit de cătră elementele panslaviste, pur extreme, o societate cu numele de „Ruscoe sobranie”.

Această tînără societate panslavistă urmărește nu numai tendințele panslaviștilor, ci chiar întărirea și realizarea gândirilor statului. Din această cauză, s'a bucurat de o specială simpatie din partea guvernului.

„Ruscoe sobranie” face politică în cel mai înalt grad, folosindu-se de turburările din Macedonia.

Înainte de a pleca la Sofia, contele Lambdorff a pus în vederea ministrului de interne, ca să astîmpere pornirile revoluționare ale societății. Ministrul de interne la început s'a supus, dar' după întoarcerea contelui Lambdorff lucrurile s'au schimbat și în loc de a supune societatea, Plehwe s'a înscris și el printre membrii ei.

Cu ocaziunea jubileului centenar al ministerului de externe, baronul de Plehwe actual titular al departamentului, a ținut un important discurs, în care a promis descentralizarea administrativă și ameliorarea stării păturei țărănești a imperiului.

Știri mărunte.

Camera franceză a reales president pe Lon Bourgeois.

În America-de-nord se discută chestiunea Negrilor, cari n'au încă toate drepturile politice. Roosevelt e aderent al emancipării lor complete, a fost însă făcut stent de amleii lui, că prin aceasta va pricinui un războiu de rasă.

Știrile din Maroc sînt tot neliniștitoare. Toate misiunile au sosit din Fez la Tanger.

Toate semințiile din jurul orașului Tanger, cari au fost bătute de trupele Sultanului, s'au supus. Ultimele știri din Fez spun, că acolo e liniște.

Știrea, că mai multe vase de războiu austriace vor pleca în apele Asiei-mici, ca să presioneze asupra Turciei, se desminte. E vorba de manevrări.

Ziarul „Popolo Romano” crede a ști, că Țarul Rusiei va sosi la Roma la 27 Aprilie, ear' împăratul Germaniei la 11 Maiu.

Vasul de război german „Panther” a fost silit de împușcături din fortul San-Carlos (Venezuela), în care voia să forțeze intrarea, să se retragă.

SCRISORI.

Serata meseriașilor din Brad.

— 30 Decembrie 1902 v.

Joi, a doua zi de Crăciun, 26 Dec. 1902 bravi meseriași români din Brad s'au prezentat publicului român în anul acesta pentru a III-oară cu o serată teatrală-declamatorie.

Toate punctele din program au fost bine executate. În „Biletul de tram-

s-au distins: Anton Filip, bărdag și N. Hurdea, sodal pantofar, precum și d-șoara Olimpia Omătă, care ca fostă elevă a internatelor din Arad și Sibiu a binevoit a da și de astă-dată ajutorul cerut, și d-șoara Tecla Benea. Pe »Soldan Viteazul« l-a predat foarte bine, cântănește chiar, Ioan Perșia, sodal de faur, care a secerat aplause frenetice. »Balada«, de G. Coșbuc a declamat-o cu sentiment d-șoara Olimpia Omătă, îmbrăcată în pitorescul nostru costum național.

În »Arvinte și Pepelea« au esecolat: Dumitru Balteș, sodal mășar, fratele martirului Andrei Balteș, și Sabin Jula, pantofar. Balteș a reproduș pe jupânul Arvinte atât de natural și așa de plăcut, prin vocea lui dulce și sonoră, încât publicul ar fi dorit, ca piesa să dureze infinit. D'apoi să fi văzut și pe Sabin Jula cum a interpretat de bine pe strengarul de »Pepelea«, cât de sprinten a sărit pe fereastră cu traista plină de rufe ude, cu frânghia după el, cât de isteț a legat-o și și-a întins rufele, cât de comicoși și a pus lațul în grumaz etc., ar fi trebuit contra risului să te cercească un țop, ori un moț.

Aplause egomotoase au urmat din partea publicului.

Laudă și onoare diletanților, cari conduși de ideea promovării progresului cultural și național n'au cruțat nici timp nici osteneală.

La serată s'a prezentat aproape întregă inteligență română de aici. Astfel s'au prezentat dl. protopop Vasile Dămian cu doamna, familia I. German, familia Rimbăș, familia St. Albu, fam. Dr. Oprea, dir. G. Părău cu doamna, preot. Andrei Bogdan cu soția, Vasile Boneu cu soția, din jur familia Datea, Draia ș. a.

Asemenea au fost și toți meseriașii români.

O bună și frumoasă impresiune ne-a făcut văzând cum cele 4 bresle: plugarul, meseriașul, comerciantul și inteligentul se prind în horă și cântă: Hai să dăm mână cu mână, ca să ridicăm o »bună stână«.

O bună impresiune și însuflețire a produs asupra meseriașilor de aici învitarea meseriașilor din Brașov la petrecerea lor.

Serata meseriașilor a avut succes deplin și în privința materială, căci intratele au fost în suma de 165 cor. 60 bani, ear' eşitele de 98 coroane 52 bani. Rămânând astfel un venit curat de 67 cor. 8 bani, care sumă s'a și predat casarului dlui Ioan German, spre a o administra la casa de păstrare »Crișana«.

Prin suma aceasta s'a mărit »fondul de ajutorare a învățăcelor și sodalilor români din Brad« la suma de aproape 280 cor.

La casă au binevoit a suprasolvi domnii: G. Părău, direct. și Datea, matricul, câte 80 bani; Olugudean, oficial de bancă, Petru Giurgiu, învăț. și Bock, comerciant, câte 1 cor.; Ioan Bărna, în-

vătător 60 bani; ear' onor. domn Dr. Nicolae Oncu a binevoit a contribui 5 cor. În numele meseriașilor li-se exprimă cea mai caldă mulțumire.

Tot începutul e greu. Însă sperăm, că la vremea sa onoratul public român, care cu mână liberală după puteri a contribuit cu avutul lui la înflorirea atâtor instituțiuni câte le avem, nu va întârzia de a sări și în ajutorul »fondului de ajutorare a învățăcelor și sodalilor români din Brad«, creat prin hărnicia măiestrilor din Brad.

Vasile Boneu.

Ciuma lui Caragea.

A fost în multe rinduri ciumă în țeară, dar' analele României nu pomenesc o boală mai grozavă decât ciuma lui Caragea! Nici-odată acest flagel n'a făcut atâtea victime! Au murit până la 300 de oameni pe zi, și se crede, că nu-

spre Dudești sau spre Cioplea, unde erau ordile ciumașilor. Se încreșta carnea pe trup, auzindu-se grozăviile și cruzimile făcute de acești tâlhari asupra bieților creștini, căzuți în ghiarele lor.

Rare-ori bolnavul ajungea cu viață la câmpul ciumașilor. De multe-ori o măciucă peste cap făcea într-o clipă ceea ce era să facă boala în două zile!... Și poate că acei ucigi astfel erau mai puțin de plâns, căci mai mult erau de jale acei aruncați vii în câmp, fără așternut și fără acoperământ, pe pământ ud și înghețat. Cale de o jumătate de oas se auzau țipetele și vaetele nenorociților din câmpul Dudeștilor!...

În urma multor scene oribile, nemenoase, petrecute la ordie, și în urma revoltei ciumașilor, cari au sărit cu parul și au omorât zece ciocli, autoritatea în sfârșit a luat măsură de a organiza un fel de serviciu sanitar. Ea înființase câțiva vătăși, însărcinați de a întovăreși pe ciocli, din casă în casă, și aceștia strigau dela poartă: »Sănătoși copiii! Unul din ei într'un raport către șeful sau zicea:

»Azi am adunat 15 morți, dar' n'am putut îngropa decât 14, fiindcă unul a fugit și nu l'am »putut prinde«.

Deasupra orașului se ridica un fum galben și acru, fumul băligarului, care ardea în curțile boerști, și orașul răsună de urletul jalnic al oănilor rămași fără stăpân.

La fiecare poartă era câte o gadrama, un fel de gheretă, în care se adăpostea câte un servitor pus acolo pazarghidan (comisionar pentru tirgurile de pâine, de carne și de zarzavaturi). Nimic nu intra în curte decât după ce se purifica la fum și trecea prin hîrdăul cu apă sau prin strachina cu oțet.

Cioclii, când treceau pe lângă o casă bogată, nu lipseau de a arunca sdrențe rupte dela ciumași, ca să răspândească contagiunea. Ei nu se temeau de molipsire, căci mai toți erau dintre aceia, cari zăcuseră de câte două, trei-ori de acea gro-

zavă epidemie. Ciuma, ca toate boalele mortale și lipicioase, ca vîrsatul, ca tifusul, ca lingoarea neagră, foarte periculoasă înalta-oară, devine puțin violentă la acei, cari au mai fost loviți de ea.

Jafurile și tâlhăriile oamenilor, direct sau indirect prepuși la serviciul ciumașilor, au fost nepomenite. Multe averi și case mari s'au ridicat în București după ciuma lui Caragea din sculele și banii bieților bolnavi.

I. Ghica.

AVRAM IANCU.

— Veză ilustrația. —

»Călimdarul Poporului« de pe 1903 aduce un portret al nemuritorului Avram Iancu, cum n'a mai fost publicat până acum. El de pe timpul, când Iancu, amărît de suferințele poporului român, începuse să și peardă mintea, ceea ce se vede și de pe fața lui. Biografia lui e publicată în călimdar.

Avram Iancu
Dovălat, Prefet Leg. Gemine.
(†: 1872)

mărul morților în țeara toată a fost mai mare de 90 000. Contagiunea era așa de primejdioasă, încât cel mai mic contact cu o casă molipsită ducea moartea într-o familie întreagă, și violența era așa de mare, încât un om lovit de ciumă era un om mort.

Spaima intrase în toate inimile și făcuse să dispară ori-ce simțământ de iubire și de devotament. Mama își părășia copii și bărbatul soția pe mâinile cioclilor, niște oameni fără cuget și fără frică de Dumnezeu. Toți bețivii, toți destrămații își atirneau un servet roșu de gât, se urcau într'un car cu boi și porneau pe hoșie din casă în casă, din curte în curte. Ei se introduceau ziua și noaptea prin locuințele oamenilor și puneau mâna pe tot ce găseau, luau bani, argintării, ciasornice, scule, galuri etc., fără ca nimenea să îndrăznească a li-se împotrivi. Fugea lumea de dinșii, ca de moarte, căci ei luau pe bolnavi sau pe morți în spinare, îi trînteau în car, clăpea pe grămadă, și porneau cu carul plin

(Urmare.)

Inse nu trebuie să ducem cartea numai la posta din comuna noastră. Dacă suntem din întâmplare într'un loc străinșiam voi să plătim, să mergem numai în dragă voie la posta din locul acesta sau la ori-care din țeară, care ne stă mai îndemână. Ori-unde

(Va urma).

*) Pentru bani de argint se capătă mai puțin
ca pentru cei de hârtie.

De altminteri pe întreaga insulă domnește cea mai bună rânduială și cea mai mare curățenie. În odăile de dormit din edificiile stăpânirii sunt sute de paturi cu saltele (străjace) de drot.

Numărul celor-ce sosesc zilnic din Europa e de 7—800 inși, sunt însă zile, când trece peste 1000. Mai de mult nu era esamenul așa de strict, dar' de un timp încoace abia trece zi, în care se nu trimite înapoi câteva sute de călători, mai ales din Italia, Ungaria și Germania, de unde merg cei mai mulți la America.

Mulți pleacă cu nădejdi mari la America, crezând, că-n doi trei ani se vor rentoarce bogați. Puțini însă își ved visul cu ochii, de aceea bine se socotească cel-ce vrea să plece la America, așa de îndepărtată și așa de străină.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura răchitelor.

Cu cât într'o țeară se desvoaltă mai mult pomăritul și vieritul, cu atât se simte mai tare lipsa de transport a produselor aceluia, cu deosebire acolo, unde prisosul nu se poate desface cu succes pe piețele din apropiere.

La noi se poate, pentru-că cu deosebire pomăritul a luat în timpul din urmă pe unele locuri un avânt foarte îmbucurător, așa că produsele aceluia nu se mai pot desface cu succes numai în piețele din apropiere, ci trebuie transportate și mai departe une-ori chiar și afară din țeară.

Tot așa stăm și cu vieritul. Deși filoxera a nimicit pe unele locuri o parte însemnată a viilor, totuși strădania ce 'și-o pun proprietarii aceluia la reconstruirea lor cu viță americană, ne face a crede, că și produsele aceluia vor lua un avânt tot așa de îmbucurător ca și mai înainte, așa că poate în viitorul cel mai apropiat va fi de lipsă poate și transportul aceluia.

Dela modul cum se face transportul produselor mai sus pomenite, atîrnă totdeauna și prețuirea aceluia. Niște

poame sau struguri trimiși într'o depărtare mai mare, nefiind bine pachetați, ajung într'o stare de tot proastă la locul destinației lor, așa că cumpărătorul la a doua comandă de sigur, că nu va mai îmbia pe vînzător cu același preț ca dintăiu.

Eată pentru-ce e de lipsă, ca economii aceia, cari se ocupă cu pomăritul și vieritul pe o scară mai estinsă, se se ocupe totodată și cu cultura răchitelor bune de împletit, din cari se poată face apoi pe timpul de iarnă tot felul de coșerci mai mici și corfe mai mari pentru pachetatul și transportatul poamelor și al strugurilor.

Și până acum au crescut pe la noi pe unele locuri răchite bune pentru împletit, dar' ce folos de ele, că cei mai mulți economi, din garduri, câte o leasă sau fund la car, încolo n'au știut face alte mai nimic din acelea. O singură comună s'a ocupat mai serios până acum pe la noi cu împletitul nulelor, ear' aceasta a fost Cisnădioara de lângă Sibiu.

Aceasta nepăsare, se nu-i zicem mai mult, față de un ram economic atât de însemnat, cum e împletitul nulelor, o plătesc apoi unii economi foarte scump străinătății, pentru coșercile gata cumpărate de acolo. Astfel s'a constatat, că numai Boemia încassează pe fiecare an câteva sute de mii de coroane dela noi pentru importul coșercilor.

Din acest incident, ministrul de agricultură a adresat o circulară către toate diregătoriile mai mari din țeară, prin care le face cunoscut, că dacă oare-care comună are atare loc comun în apropierea cutărei ape mai acomodate pentru cultura răchitelor și voeste a-l ceda pentru cultura acestora, poate se capete răchitele nobile de răsădit în cinste și pe lângă acestea la timpul seu va trimite și un învățător ambulant (călător), care va învăța apoi pe locuitori, cum se împletească pe timpul de iarnă din acelea coșerci.

Afară de acestea ministrul mai pune în vederea comunelor și alt favor și anume: fiecare comună mai poate căpeta și un ajutor în bani de câte 100 coroane de jugărul catastral pen-

tru rigolatul și lucratul pământului respectiv.

Cel mai bun pământ pentru cultura răchitelor este acela, care conține umezala de lipsă pe timpul secetelor mai mari, care e totodată și destul de bun și gras, cum e bună-oară cel din apropierea riurilor, lăsat ca nămol. În privința aceasta fiecare se poate orienta de acolo, că unde cresc sălciile și alte răchite sêlbatică, acolo se pot cultiva și răchitele bune de împletit.

Înainte de-a se răsădi răchitele numite, pământul trebuie săpat adânc, ba pe unele locuri chiar rigolat. Rigolatul se face până la adâncimea de un metru. Adâncimea aceasta se face pentru aceea, ca rădăcinile răchitelor se poată afla un pământ cât mai afânat și în pătura mai de jos a pământului, unde se se poată estinde și nutri.

Răsădele de răchită bună trebuie să aibă o grosime proporționată, adică să nu fie la un capet mai groase ca la celalalt; să fie roșii, jilave și fără crengi, de oare-ce cele cu crengi sunt tare frângăcioase. Lemnul lor trebuie să fie alb, să crepe ușor, ear' coaja să se poată desface lesne de pe acelea.

Rîndurile de răsădit trebuie să aibă o depărtare dela 40—60 cm., ear' răsădele tot cam aceeași depărtare una de alta. Dacă răsăditul se face în nemijlocita apropiere a unui rîu, atunci rîndurile trebuie să fie paralel cu cursul apei, așa ca la revărsări să se poată scurge apa printre acelea.

Răsăditul nu trebuie făcut prea des, de oare-ce într'un asemenea cas răsădele nu se prea pot bine desvolta. La răsădirea unui jugăr catastral se recer de regulă câte 20—25 mii de răsăde. Răsăditul se face foarte ușor, așa că se implântă mlădițele în pământ până la o adâncime de 40—50 cm., lăsându-se numai cei doi muguri de deasupra afară din pământ.

Cele mai bune soiuri de răchite pentru răsădit sunt următoarele: răchita roșie (*salix purpurea*), care crește și necultivată în apropierea apelor și are un lemn tare gâjos, răchita lambertină (*salix lambertina*) cu coaja cam

Crăciunul.

Dintre câte sărbători au oamenii, așteptate cu atâta dor și cu o așa bucurie, ca Crăciunul, nici una nu este. Și eată motivele, pentru care aceasta sărbătoare este atât de dorită și primită cu o așa mare bucurie din partea tuturor. Unul este: că atunci s'a născut mântuitorul nostru, care ne-a rescumpărat prin răbdarea sa pe cruce. Altul este că: atunci cei bogați cu bucurie primesc prunci și săraci în casele lor, și le împart daruri. Cu deosebire la sate, unde săracii și pruncii abia așteaptă ca să vină seara de Crăciun, ca să umble la colindat, adunând dela cei avuți atâția colaci, cât iei au pâne pentru toate sărbătorile. Pentru-că nu cred să fie oameni care în seara de Crăciun se stingă lumina și se-și închidă ușa dinaintea celor lipsiți, și de cumva se află, de aceia sunt puțini, și cu tot adevărul nu grăesc când pe acestia nu-i voi numi creștini ci..... Sfânta scriptură ne spune, și ne impune, că celor lipsiți să le întindem mîna de ajutor,

căci numai așa vom fi demni de iubirea mântuitorului nostru Isus Christos. Și care dintre noi nu va urma cuvintelor dulci ale Sfântei scripturi, va fi vai de el și sufletul lui.....

Durere! cu toate acestea, de am cerca cu de-amănuntul printre oamenii din asta lume mare, am afla cu miile de aceia, cari atât în seara de Crăciun, cât în întreaga lor viață își închid ușile și ochii, ca să nu vadă pe cei lipsiți... De ar fi numai atât, dar' și mai mult: unii merg în răutatea lor până acolo de-i huiduesc ca pe niște câni din curtea lor pe cei săraci, care numai bunul D-zeu știe cum își trăiesc viața de cu amar. Să-mi spună mie ori-cine, sunt acestia creștini? sau se pot numi oameni? Nu, nici-când, acestia nu sunt nici creștini, nici oameni, ci sunt fiare sêlbatică în chip de om... de care nu te poți apropia cu binele, ci..... Da, căci vîzînd ei fața palidă a cerșetorului, și vîzîndu-i mîna uscată, întinsă tremurînd după ajutor — fără de care ar muri dacă totîl ar huidui — ei rămân rece, n'au milă de acel slăbănog, îl alungă cu vorbe dure

din ogradă, nu-i dă un ban, o feliă de pâne cu care să-și aline foamea lui, de care tremură, ori să-și dea niște vesminte, cu care să-și acopere trupul lui gol, care este amenințat de ger. Nu se cugetă la aceea, că pentru ce le-a dat lor D-zeu avere, ca să o folosească numai pentru dînșii cu fală, sau pentru ca să împartă și celor lipsiți din ea. Nu, ei în tirania lor nu cugetă la alții, ci numai ei să aibă mult. Nu gîndesc, că merg în oare-care călătorie, și finindu-li-se merindea ar cumpăra mâncare pe bani căci au, dar' n'au dela cine și cât li de rău flămînd, sau este un frig mare și deși este bine învălit în haine groase, totuși frigul străbate până la suflet, și deși acestea se întemplă rar în viața celor avuți, totuși ar putea ca să-și aducă aminte de aceia, cari numai atunci se satură, când capetă dela alții, și numai atunci se încălzesc, când li lasă alții în casă lângă cuptor. Unii ca aceia, care sunt atât de avari, atât de tirani, nu au D-zeu... D-zeul lor este avere, cu care nu poți merge departe și cu care nu câștigi împărăția cerului, numai

galbină, căreia de asemenea îi prieste mai bine în locurile cam umede, răchita amigdală (*salix amigdalina*), care ajunge în anii buni la o lungime de 2—3 metri, răchita stufoasă, răchita uralică, caspică ș. a.

După răsădit, locul plantat cu răchite trebuie mereu săpat ca și cel cultivat cu cucuruz, căci de nu le umple buruiana și nu pot crește, ear' de cumva unele răsade s'au uscat în decursul verii, în locul acelora trebuie răsădite apoi în primăvara următoare altele.

Locul plantat cu răchite trebuie ținut în continuu apărat de vite, de oare-ce acestea apucând la ele le rod și ciungăresc fără milă. De asemenea le mai rod și iepurii pe timpul de iarnă când nu află alt nutremânt pe câmp.

Tăiatul nuelelor se poate face atât toamna, după-ce le-a căzut frunza, cât și primăvara după-ce dă mizga în ele, adică după 15 Februarie. Dacă voim să facem niște împletituri mai fine, atunci le tăiem numai primăvara. Nuelele tăiate se pun în apă câte 10—12 zile, apoi se scot, se curăță de coajă, ear' lemnul se creapă în niște curelușe subțiri și fine, din cari se pot face tot felul de împletituri.

Tăiatul nuelelor nu trebuie să se facă tocmai pe lângă pământ, ci cam la o înălțime de 60 cm. ca astfel din cotorul rămas să se mai poată desvolta apoi și alte mlădițe tinere. De sine se înțelege, că pe lângă nuelele subțiri mai cresc și de cele groase, cari se pot întrebuința la lucrări ceva mai ordinare.

Când economii nostri se vor deprinde mai de aproape cu cultura răchitelor, pentru care acum au ocaziune binevenită; când se vor deprinde apoi și cu împletitul acelora: îi asigurăm, că nu vor trebui să mai alerge preste țeri și mări după niște venite închipuie, de oare-ce toate acelea venite și le vor pute face și aici acasă în serile cele lungi de iarnă alătura cu soțiile lor, fără de nici o cheltuială mai însemnată.

Ioan Georgescu.

Administrația băncilor populare.

(Urmare și fine).

5. Fără localizarea și restrângerea limitelor băncii n'ar fi cu putință păstrarea fondului indivizibil și întrebuințarea lui la binefaceri obștești.

Acest fond se adună din câștigul băncii și pentru a fi indivizibil trebuie să aibă o destinație determinată. După statute, această destinație este de »a înființa instituțiuni îndeobște folositoare pentru prosperitatea membrilor«, dacă împrejurările locale nu cer o întrebuințare anumită.

Dacă banca ar primi membri și din alte comune și n'ar fi mărginită întrebuințarea spre folosul tuturor a fondului indivizibil, nu s'ar pute face decât împărțindu-l; dar' prin aceasta s'ar dărîma cea mai puternică temelie a băncilor Raiffeisen.

Împărțirea lui în părți pentru mai multe sate și deci pentru deosebite scopuri de binefacere, n'ar pute nici-decum înlocui binefacerile, pe cari le-ar pute realiza el întreg — în afară de înlesnirea creditului cu dobândă mică — prin clădirea vre-unui pod, vre-unei școale, biserici, etc.

6 Nu trebuie perdată din vedere o condițiune de căpetenie pentru ușurarea creditului popular: banca trebuie să fie pusă cât mai la îndemâna membrilor și formalitățile pentru împrumutare să fie cât mai simple.

Adese-ori chiar, faptul că ridicarea banilor dela banca din oraș vine peste mână, e pricina că agricultorul e împins în mâinile cămătarului. Comunismul local este apoi un mijloc pentru combaterea rușinei și sfeliei, pe cari o propovăduiesc cămătarii, cari se străduiesc să facă din împrumutarea la bancă o mare ocară!

Săteanul este silit foarte adesea de vremuri grele, nevenire, nevoi urgente, lipsa de bani de cheltuială, etc., să alerge la cămătar, fiind drumul cel mai scurt și mai ușor; ear' dacă ținem seamă, că nevoia de bani vine de regulă când alte nevoi îl apasă și nu-l lasă să amâne — d. e. în cas de moarte

în familie etc. — e chiar îndreptățit să alerge la cămătar.

Apoi rușinea de a se împrumuta — ori cât ar fi de ridiculă — nu trebuie neglijată. Săteanul — mai ales cel care vrea să treacă de bogat în alte părți — cu greu se hotărăște să alerge la bancă, când e aiurea, nu în satul seu.

Și câte deșertăciuni și prejudicii nu sîntem siliți să menajem pentru smulgerea săteanului din ghiarele cămătarilor!

Când banca e chiar în sat și cel mai sfios și mai pregetător, ca și cel mai fudul și mai vanitos membru aleargă la bancă și nu la cămătar, — unul, pentru-că banca e mai la îndemână, celalalt, pentru-că se împrumută aci între ai săi.

7. În băncile nelimitate teritorial și nerestrânse la un cerc mic, e cu neputință de-a se înlătura preferința.

Băncile, cari primesc membri și din alte părți, poartă totdeauna ponosul, că dau preferință membrilor locali. Și e chiar firesc lucru ca dintre doi membrii deopotrivă de solvabili, să se dea preferința celui din localitatea cu banca, de oare-ce e controlat mai cu ușurință sau chiar e rudă, vecin, prieten cu organele administrative ori cu persoanele mai cu trecere în bancă.

Mărginirea băncii la un cerc mic înlătură acest rău.

8. Dar' principiul restrângerii băncei la un cerc mic, nu-și mărginește importanța numai la partea materială, garantând temeinicia ei, ea se estinde și asupra părții morale și religioase. Membrii sînt în atingere imediată, simțesc independența laolaltă prin răspunderea, care îi leagă, își ved mai ușor nevoile și nenorocirile, sînt mai strînși și mai puternici față cu cămătarii și cu asupritorii.

»Băncile noastre — zice preotul german A. Wüttig despre băncile Raiffeisen — sînt societăți parohiale. Ce mijloc escelent s'a dat prin aceasta în mâinile servitorilor bisericești pentru a influența binefăcător asupra membrilor; căci o atare societate, care cuprinde de regulă toate persoanele independente,

— așa vom pute de vom urma cele zise nouă de Domnul nostru Isus Christos.

Deci să nu ne cugetăm numai la avere, ci și la mîngăere pe care numai așa vom avea-o de vom mîngaia și pe alții atât cu vorba cât și cu fapta...

Și care mîngăere și bucurie este mai mare decât aceea, când ajuți pe de-aproapele tău când este lipsit. Cum te bucuri, când știi că a venit cu fața tristă, flămând în casa ta, cu trupul aproape gol, și tu l'ai săturat. L'ai îmbrăcat, l'ai încălțat, ca să nu-i dejere picioarele goale. Și cum ai pute să nu te bucuri, când îl știi cât de trist a intrat, și-l vezi cât de vesel se duce din curtea ta, prelângă aceea când vezi făcându-și cruce și rugându-se către bunul D-zeu pentru tine că l'ai săturat. O! D-zeule! mai mare mîngăere și bucurie nici că se poate pentru un creștin adevărat, și apoi noi să ne ferim de asta? nu, nu, nici-odată.

Nu de aceea ne-am născut, ca să trăim numai pentru noi, ci și pentru alții. Pentru-ce a dat D-zeu minte omului ca să nu știe gîndi,

sau pentru ce i-a dat suflet? Ca să-l peardă? Mintea i-a dat-o să cugete la fapte bune, ear' sufletul ca să aibă compătimire pentru cei lipsiți. Apoi ce ne folosește nouă ori-cât de mare și multă bogăție, dacă două ne vor lipsi: Sufletul și sănătatea. Pot fi bunurile lumii toate la un om, când acestea două nu vor fi apoi de tot va fi sărac. Căci ce folos va avea bogatul de toată bogăția lui, când el va fi morbos? Pută-va el dormi în perinile lui moi încărcat de dureri, ca și săracul care este sănătos și doarme dus pe o muche tare de cuptoriu? De sigur nu. sau acel bogat încunjurat de mîncări, care de care mai scumpe, și-i este greață a se și uita la ele, nu bucuros ar schimba oare cu săracul din colibă, care încunjurat de căsenii sei mîncă mămăliguță cu ceapă și făcându-și cruce mulțumește lui D-zeu că i-a dat sănătate. La acestea să ne cugetăm și nu la avere, care este trecătoare, și la mărire pămîntească, care nu plătește nimic de cumva este perdată ceealaltă... Cu avere fără mîngăiere este omul mai sărac, ca săracul cerșitor,

care este liniștit și sănătos. Pentru acestea două să ne nisuiim cât vom trăi și atunci numai vom fi fericiți...

Ca dovadă voesc să enarez un cas: În anul trecut în o comună din apropierea noastră era un domn, avea avere, erau numai doi, căci nu avea prunci, dar' ce folos că soția dînsului căpătase răceală în trup, o dureau teribil picioarele. Era tocmai seara de Crăciun, când toți cât de săraci erau veseli și umblau în sus, în jos la colindat și mai după altele, dar' ea biata până mai nici în pat nu putea sta, așa dureri mari avea, plîngea cu amar când îi vedea pe toți veseli și îndestuliți, umblând ca ceialalți, bucurușă ar fi schimbat cu ori-care sărac, numai să fi putut fi sănătoasă, căci la ce-i servea ei toate bunurile din lume, când nu se putea bucura de nimic.

Apoi câți sînt de aceia în lume bogați superați... și săraci voioși, după cum zice proverbul: »că decât împărat morbos, mai bine cerșitor sănătos«. Deci să ne rugăm către bunul Dumnezeu, pentru sănătate și pentru

integre, ale unei comune sau parochii, unește pe membri la un trai comun, cu dragoste unul către altul, formează astfel o singură familie creștină!»

Din toate punctele de vedere limitarea băncii la un cerc mic prezintă netăgăduite foloase și pentru ea și pentru membrii. Trebuie făcută deosebirea între limitarea teritorială în general și limitarea teritorială la un cerc mic și se se acomodeze principiul, față cu împrejurările locale, căci nu poate servi același cerc ca normă pentru toate. Cele mai preferabile sunt băncile cu 50—100—150 de membri, tot bune sunt însă și cele cu 300, dacă împrejurările locale nu îngăduesc altfel. În ori-ce cas se nu împedece mărimea satului sau a comunei întemeierea băncii, dar' se dispară cu desăvârșire credința, că numai un sat mare poate avea o bancă bună. Raiffeisen recomandă ca măsură mijlocie satul de 100 de familii.

»Alb. «.

I. Pătrășcoiu.
Lipsca.

SFATURI.

Ci se nu ni-se strice cartofii în pivniță, trebuie să îndepărtăm dintre ei pe toți cei stricați, tot așa foile date, pământul și alte necurătenii dintre ei. Aceasta o facem mai de multe ori. Dacă observăm, că tot se strică mulțiori, îi așezăm pe niște pătule de lați, așezați pe cărămizi, ca să poată circula aerul pe sub ei. Grâinada va fi bine să nu o așezăm lângă ziduri jilave. Când nu e ger, deschidem ferestrele și ușile, ca să se aeri-seze pivnița.

Pete proaspete de cerneală se îndepărtează ușor de pe postavuri, dacă sbicim iute cerneala cu hârtie sugătoare, apoi picurăm lapte dulce pe pată și o sbicim eară cu hârtie sugătoare sau cu vată. Asta o repetăm de câteva ori, și pata va dispăre.

Știri economice, comer., industr., jurid.

Efinirea sării pentru vite Ministrul de finanțe a prezentat un proiect de lege, prin care se va ieftini sarea pentru vite dela 10 cor. la 6 cor. de majă metrică (100 chlgr)

liniște s fletească, atunci vom fi fericiți și îndestuliți cu toate, dar' pentru aceea se nu uităm nici de cei lipsiți ca să fim demni de iubirea Mântuitorului nostru Isus Christos, carele a venit în lume pentru toți, a suferit restignirea pre cruce, nefăcând deosebire între bun și rău, între bogat și sărac ..

Astfel se purcedem și noi, se nu ne mândrim, cari suntem avuți și nici se nu invidiem pe nime, când vom fi săraci, se fim buni și drepti față unii cu alții, căci atunci fericiți vom fi în aceasta lume, precum și în cealaltă!

Maria din Câmpie.

GLUME.

Nostimade.

La comisariat.

— Soacra d-tale s'a aruncat pe fereastră și nici gând n'ai avut s'o reții.

— Vă cer iertare, domnule comisar, m'am scoborît în etagiul de jos s'o prind în brațe, dar' până-când se ajung căzuse deja.

Concesiune de cale ferată. Ministrul de comerț a dat comerciantului D. Herze din Timișoara și întreprinzătorilor E. Mangold și M. Schreiber concesiune de un an pentru lucrările preliminare la construirea unei căi ferate locale dela Oravița la Jidovin.

Taglia pentru feară Ministrul de agricultură a hotărît să se dea câte un premiu de câte 30 cor. pentru un lup sau ris omorît. Dintre Români va căpăta în comitatul Sibiiului un astfel de premiu Arseniu Pampu din Gurariu pentru un lup omorît de el.

Tîrgurile de vite sînt libere în comitatul Hunedoarei, încetînd boala de vite.

Filoxera s'a dovedit în viile comunei Iacobenii (comit. Solnoc-Dobâca).

Capitalurile germane în străinătate. După o statistică sînt aproape 8000 de milioane mărci, împrumutate sau plasate în întreprinderi din Statele-Unite și Mexico. În America centrală și în cea de sud sînt vre-o 8000 milioane, în Turcia 1000 milioane și vre-o 4000 milioane, în Africa, Australia și în Extremul—Orient. Pe lângă asta mai sînt alte 12000 milioane în țările celelalte.

Totalul face o sumă colosală de 33000 milioane mărci capital german, care circulă în străinătate.

După boala de gură și de unghii. Magistratul orașenesc face cunoscut, că e permisă venirea la Sibiiu cu vite și cu produse de vite din Turnișor, Gușterița, Șuramare, Hamba Slîmnic Ruși, Șura-mică, Rusciori, Șelimber, Mohu, Veștem, Tâlmăciu, Bungard, Cașolț, Daia, Nou și Roșia. Tîrgurile sînt deocamdată oprite încă.

Esposiție industrială în Brașov. Camera industrială și comercială din Brașov aduce la cunoștință, că din 5—14 Aprilie a. c. se va ține o esposiție de lucrări de ale meseriașilor în Brașov. La aceasta pot espune meseriași de pe teritoriul camerei comerciale, calfe și învățăcei. Cei ce vor să iee parte la esposiție, trebuie să se anunțe până la 20 Faur a c. Lucrurile, ce au să se espună, trebuie să se trimită până în 31 Martie a c. la adresa camerei comerciale din Brașov (Purzengasse, nr. 63). Meseriașii din Brașov le vor preda în 1 și 2 Aprilie. Deodată cu obiectele de espus trebuie să se trimită și o

adeverință din partea stăpânului, care se constată, că cel ce espune e în lucru la el și că a făcut singur obiectul espus.

Spesele de transport la Brașov și după esposiție eară înapoi le poartă camera comercială. Obiectele trebuie trimise la un loc de cătră esponenții din o singură comună.

Pentru meseriașii (măestri, calfe, învățăcei), cari vor să viziteze esposiția, se dau bilete (cl. III) cu prețul jumătate pe liniile ferate ale statului (afară de călătoria din vecinătate). Cei-ce vor astfel de bilete, să se înștiințeze la cameră până în 20 Faur a. c.

FELURIMI.

Sărutatul oprit prin lege. Din America vin întotdeauna știrile cele mai ciudate. În camera legislativă din Virginia, Dr. Ware a prezentat un proiect de lege, prin care interzice sărutarea. Sărutarea după acel proiect va fi permisă numai acelor persoane, cari vor avea certificat dela medic, cum că sînt sănătoase. În motivarea proiectului se zice, că sărutarea este mijlocul cel mai primejdios pentru a lăți boalele.

Oleiu de porumb (cucuruz). Consulul general al Austro Ungariei în New York arată, că oleiul de porumb capătă din ce în ce mai mare însemnătate. Din cauza colorii și însușirilor sale oleiul de porumb se amestecă cu cel de masline pentru a-l falsifica, din care pricină se esportă din ce în ce mai mult.

A început a se espeda din 1898 și anume 10 200 000 de kilograme; ear' în 1091 esportul fu de 21.000 090 de klgr. în valoare de 50 milioane de lei.

Deci, pe lângă oleiul de bumbac, și cel de porumb fac concurență celui de masline.

Firește, că Francezii se interesează să iee măsuri de apărare, noi însă țeară producătoare de porumb ar trebui să căutăm a ne folosi de uleiul de porumb pentru a înlocui oleiurile străine.

Cine a descoperit vinul? Vinul e cea mai veche beutură spirtuoasă. Noi știm, că Noe a aflat mai întâiu puterea vinului, deci el ar trebui să fie considerat ca descoperitorul acestei beuturi plăcute tuturor muritorilor. Persii au însă o tradiție, din care vedem, că regele persian Dsemsid (1015—975 în. de Christos) a aflat vinul. Despre acest rege se spun următoarele: Bătrânului rege îi plăceau strugurii; neputînd conserva strugurii peste tot aul, a venit la ideea să scoată din struguri mustul și să-l păstreze în butoaie. Așa a și făcut. A beut regele în fiecare zi puțin must și era bun. Mai târziu însă mustul deveni amar și regelui nu-i mai plăcî, ci crezîndu-l veninos, a închis butoiul bine și l'a pus la o parte. Mult a stat mustul închis în butoiu și disprețuit, când într-o zi regina se bolnăvi greu și nu mai puté suporta durerile. Se rugă deci să-i de-a must, pa care l' credea de otravă, ca să moară se scape de chinuri. Bînd însă regina din must în loc să moară, se simțea ca reînviată și durerile i-au trecut. Ceru deci din nou must și beu atîta până adormi. A durmit o zi și o noapte și când s'a desteptat, nu mai simțea nici urma durerii, ci era sănătoasă ca mărul. Tare se bucură regele vîzînd aceasta minune: el începî să bea în fiecare zi din sucdivin. Ear' azi toată lumea bea, unii mai mult și alții mai puțin.

RÎS.

Pedeapsă meritată

Să păzască D zeu pe tot natul de gura lelii Siia și a lelii Chiva din S. Dar' deunăzi, când cu gerul cel mare, au pățit-o. S'au întîlnit amîndouă la fîntînă și unde nu 'mi-s'au apucat să-mi țesale pe Veta lui Ciompea, pe Lina lui Sglimbea, scurt pe tot satul. După-ce au hodorogit pe pielea deapropelui timp de câteva cîsuri, cu tot focul, ce-l vîrsau gurile lor, le-a rîsbit frigul. Când se plece, mișcă-te dacă poți! Le înghețaseră cismele de gheața de lângă fîntînă. Și fiindcă nu mai puteau de frig, au trebuit să se desculțe și să lase cismele acolo. A doua zi flecăreau tropoind mereu din picioare.

CRONICĂ.

Tuturor celor ce au felicitat „Foata Poporului” cu privilegiul sfintelor sărbători ale Nașterii Domnului și Anului-Nou, le aduce redacția cele mai sincere mulțumiri.

Boboteaza românească a fost sărbătată în Sibiu cu mare alai. Sfințirea apei din strada Iazului a făcut-o I. P. Sa metropolitul cu mulți preoți. De față a fost și miliția cu muzica militară, apoi generalii Văreșanin și Iahn și o mulțime de ofițeri. La Cibina a făcut sfințirea apei dl protopop Togan. Și aici a eșit miliția la sărbare. Frumoasă a fost sărbarea și în București, unde au fost de față Regele Carol, principele de coroană Ferdinand și principele Carol, precum și Metropolitul-Primat, generali, ofițeri, armată și un public uriaș. La intrare în pavilion regele și principii au sărutat sfânta evanghelie, pe care le-au prezentat o metropolitul.

Parastasul pentru Dr. Rațiu. Pentru odihna sufletului marelui nostru bărbat, Dr. Ioan Rațiu, s'a celebrat la biserica gr.-cat. din Sibiu în ziua de Bobotează parastasul anunțat de noi. A asistat un public numeros, atât inteligentă, cât și popor.

Pentru Dr. Rațiu. Din America primim următoarea scrisoare, care dovedește dragostea de care s'a bucurat nemuritorul president al partidului național, la poporul nostru: Alliance (Ohio), 4 Ianuarie 1903. Românii depărtați în Lumea nouă, unesc lacrimile lor ferbinte cu ale fraților de acasă, pentru marea pierdere a bunului Tată al poporului român Dr. I. Rațiu. N. Suciu din Agârbiciu, G. Filip din Bertan, I. Vlăduțu din Valchid, I. Sălăcian, N. Mehețu din Richigdorf, N. Popovici din Bertan, N. Roman din Bărbăș, I. Rotariu, din Valchid.

PENTRU AMERICANII NOȘTRI. Repetăm încă odată sfaturile date abonaților noștri din America: cei ce trimit bani, să nu-și dea simplu la o bancă de acolo, căci aceea îi trimite la bănci din Ungaria și acestea nu ne spun, dela cine sunt, așa că trimiterea „Foii” suferă întârziere, până se ne vină știrea din America. Mai sigură e trimiterea prin agentura Misler din Bremen, numai să se spună totdeauna adresa exactă, adică și strada și numărul casei.

Frumos dar pentru biserică. I. Bădila, prim curator al bisericii și soția Ioana născută Filimon, au donat bisericii gr.-or. din Reciu pământuri în valoare de peste 1000 cor. Bunul Dumnezeu le răsplătească fapta nobilă, care se așteaptă mulți imitatori. Un parochian.

— Dl Dr. Nicolae Proștan, avocat în Lugoj, născut din comuna Mălinorav, dimpreună cu preastimata soție, Ana născută Popovici, au donat sfintei biserici trei prapore foarte frumoase, un rînd întreg de vestimente bisericesti de mătășă alburie, procovești pe disc și potir și aster, toate de mătășă, precum și 4 piramide, șese cămeși vinete pentru copii și o față de masă roșie și vîneată, tot de mătășă pe mătăsioara la sfințirea apei. Toate acestea în valoare de 300 cor. Pentru această faptă creștinească, fiind al doilea rînd de daruri din partea dînilor, în numele întregului meu

popor aduc cea mai ferbinte mulțumită și pe această cale. Nicolae Stoicoviciu, paroch gr.-or. în Mălinorav.

Din Bocșa română ni se scrie: În comuna fruntașă a cercului Bocșei, în comuna Bocșa română, s'a săvîrșit în 29 Decembrie 1902 alegerea de învățător, unde candidatul și învățătorul din Ciuta, Valeriu Ionescu, a întrunit mai mult decât dublu voturi față de contracandidatul său Nicolae Drăgălina.

Alegătorii erau cam agitați, mai ales cei din partida contrară, dar prin tactul fin al protopresbiterului Maxim Popoviciu și prin intervenirea vrednicului primar Constantin Oance Bosioc și a primăriei comunale, alegerea a decurs în ordine.

Alesul nostru învățător promite a umple golul ce l'a lăsat învățătorul pensionat Damaschin Gruescu.

Partida contrară s'a folosit și de acel mijloc, că a recurs la societatea căilor ferate din loc, ca astfel sînd ofițerii săi să asigure reușita candidatului Nicolae Drăgălina. E foarte dureros că în afaceri curat bisericesti alegă cineva la societăți străine de biserică și neamul nostru.

— În 22 Decembrie 1902 s'a ales de deputat la sinodul protopresbiteral învățătorul brav tot al comunei noastre Demetriu Pruneș cu mare însuflețire.

O bună hotărîre. Ni se scrie din Pianul-inferior: Cu începerea anului școlar 1902—1903 corpul învățătoresc de aici au demandat elevilor, că atât recuișitele necesare de școală, cât și ce le trebuie părinților să nu le cumpere dela Evreul din loc, ci întotdeauna să le cumpere numai dela bolte românești, cu atât mai virtuos că în sat sînt 4 bolte românești. Aceasta a ajuns la urechile percionatului de Evreu și într-o zi invită la dînsul pe unul dintre învățători și începe a-l ocări în fața a câtorva poporeni, care au pus umăr la umăr cu Evreul și al căror nume nu merită a fi amintit. Între altele a zis, că învățătorul are să tacă înaintea lui, căci el este „căpitanul comunei Pian” și după-cum zice el, așa trebuie să joace toți din comună, și că învățătorul atîrnă dela el, că învățătorul are să facă cu elevii după-cum va demanda el și că învățătorului nu-i este iertat a spune elevilor, ca să nu meargă la bolta sa. Dl învățător a răspuns Jidanului la toate liniștit. Până-când Doamne vei mai suferi pe aceste lipitori sugătoare se stoarcă poporul! Ear' onoraților locuitori ai comunei Pianul-inferior le punem câteva întrebări: Unde este renumele ce l-ați avut până acum? și până-când veți mai suferi pe aceste venituri să vă calce în picioare renumele și onoarea ce ați avut-o? Ear' Evreul să dispună în școalele voastre și să se proclame de „căpitan” al vostru? Dela comuna Pianul-inferior mai mult am așteptat, cu atât mai virtuos, cu cât era numărată între comunele fruntașe române. Sperăm însă, că onorații locuitori ai sus numitei comune, care n'au suferit până acum pe nime să le pătzeze onoarea, vor trage la răspundere pe Jidanul, care se nisuește a le călca onoarea în picioare și îl vor răsplăti după merit. Înainte dar!!!

Corresp.

Hymen. Leontina Onișiu și Dr. Ioan Bunea, profesor, fidanțați.

Dl Teodor Moldovan, măestru cismar, din privilegiul Anului-Nou, dăruiește fondului de 20 bani, creat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu, pentru acquirarea unei case cu hală de vînzare, suma de 5 cor.

† Ioan Petric. În 15 l. c. bătrînul protopop al tractului Brașov, Ioan Petric, a încetat din viață. Neobosit și conștient în împlinirea oficiului său preotesc, Ioan Petric a servit aproape 65 de ani bisericii și școlii. În tot decursul activității sale preoțești repozatul a fost un devotat fiu al bisericii și al națiunii sale. Ajuns la etatea de 86 ani, Ioan Petric, ne mai putînd suporta greutatea oficiului său, s'a retras. Dar nu i-a fost dat a gusta binemeritata odihnă, după atîți ani de încordare, și trei zile după retragerea sa și-a dat sufletul trecînd în sferile liniștii vecinice.

Necrolog. Subscripți cuprinși de adîncă durere, facem cunoscut tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților noștri trista veste, despre mult regretabila încetare din viață a iubitului soț, frate, cumnat Ioan Leucescu, presbiter, care după grele suferințe, împărțit fiind cu Tainele sfintei euminecă-turi, în etate de 55 ani și-a dat nobilul său suflet în mîinile Creatorului, Joi în 2 (15) Ianuarie 1903, la 2 ore din noapte, lăsînd în jale pe scumpa lui soție și numeroasele rudeni. Rămășițele pămîntesti s'au așezat spre vecinica odihnă Sămbătă, în 4 (17) Ianuarie a. c. în cimiterul bisericii gr.-or. din Rotbav. Paraschiva Leucescu n. Crișbăgianu, ca soție; Nicolae Leuca, ca frate; Nicolae Crișbăgan, paroch în Mărtănuș, George Sglimbea, paroch în Cuculata, George Crica, proprietar, ca cumnați; Ioan Hamsea, paroch în Apația, ca nepot.

Impărat norocos. Din Berlin se anunță, că baronesa Cohn-Oppenheim, care a murit nu de mult, a lăsat împăratului Wilhelm o moștenire de 2 milioane mărci.

Încercare de ucidere. În Dragoești (Banat) locuia Atanase Deminescu cu soția sa Paraschiva. Nu se știe din ce cauză părechea Deminescu trăia în ceartă continuă laolaltă. Dela o vreme i s'a urit nevastei de atîta sfadă și luîndu-și calabalicul s'a reîntors în casa părintească. Atanase s'a luat după dînsa, și s'a rugat să vină eară acasă. N'a vrut însă nici nevasta, nici părinții. Atunci Atanase scoase un cuțit din tu-reacul cîmei și a vrut să-l implante în inima femeii. În momentul cîintru femeia se feri așa de bine, înocînt cuțitul nu i-a străpuns decât brațul stîng. Bărbatul infuriat n'a mai avut timp să dea a doua-oară cu cuțitul, căci fu prins de cei de față, bătut măr și apoi dat pe mîna gendarmilor.

O femeie feară. Marți s'a început în Budapesta pertractarea unui proces criminal sensationat. Curtea cu jurați avea să-și dea verdictul asupra unei crime oribile, comisă de femeia calfei de măsar Iuliu Petró asupra unui bătrîn și neputincios Ovreu. În 1 Iulie 1902 Ovreul Alesandru Erdei (60 ani) s'a dus la numita femeie să-și încasseze o pretensiune de 58 coroane. Femeia n'a plătit, negustorul Ovreu i-a făcut imputări. Femeia s'a infuriat, a trîntit pe bătrînul creditor pe canapea și cu un lepedeu l'a strîns de gât până a murit. Apoi a tirit cadavrul în odaia vecină și l'a despoiat de toți banii (1640 cor.) Crima s'a întîmplat între orele 8 și 9. Femeia și-a văzut în liniște de afacerile casnice. Spre seară ea a tăiat cadavrul nefericitului Ovreu în bucăți, bucățile de carne și oase le-a pus pe o mică cărută și le-a dus la marginea orașului, unde le-a aruncat pe cîmp. În curînd femeia a fost arestată și a recunoscut crima. Acum a avut să dea seamă înaintea juraților de fapta ei animalică. Pertractarea a decurs pe lângă asistență numeroasă de public. Femeia e abia de 23 ani și a fost condamnată la 6 ani temniță.

Sănătatea Maiestății Sale. a împăratului nostru, este pe deplin restabilită. Zilnic lucrează fără ca să se simtă indispus. Cu toate acestea nu va lua parte la nici un bal în iarna aceasta, ci va fi reprezentat prin archiducele Ferdinand.

Luptă între finanțși contrabandiști. Joi a plecat comisarul de finanțe Francisc Schön dela Buziaș la comuna Kaped. Pe drum se întâlni cu niște contrabandiști, pe care voi să-i aresteze. Aceștia se aruncară asupra lui, îl trântiră la pământ, îi luară armele, îl impunseră cu baioneta și pușcă asupra lui din apropiere de 5 pași. Apoi contrabandiștii o luară la sănătosea. Nefericitul finanț a fost găsit mai mort de niște țărani și dus îndărăt la Buziaș, unde în scurt timp muri. Fântuitorii au fost prinși. Ei sunt 4 frați Țigani cu numele: Jiga, Iosif, Nicolae și Mihailu Capetan. Au fost transportați în arest la Timișoara.

Impușcat. In seara de 7 Ianuarie n. locuitorul Ioachim Costa din comuna Bărboasa (com. Caraș-Severin) a căzut victimă unui asasinat. Costa se întorcea seara acasă. Pe drum cineva a pușcat pe dindărăt asupra lui. Asasinul a dispărut fără urmă, ear' locuitorul Costa grav rănit fu dus în spitalul din Timișoara, pentru a fi luat sub îngrijire medicală.

Gazete noue „Lumina și adevărul” este numele unei reviste săptămânale, ce apare cu începere dela 5/18 Ianuarie în Săiteni, com. Clanaului, și e redactată de dl Ioan Roman, notar comunal. După cum vedem din articolul program, noua revistă se va feri de politică și „personalități”, având de scop a face cunoscut poporului viața administrativă, judiciară și constituțională. Foala apare odată pe săptămână.

— „Revista Bistriței” apare odată pe săptămână în Bistrița. Proprietar dl Dr. Victor Onișor, redactor dl G. Ungureanu. Ea se va ocupa cu chestiunile privitoare la comitatul Bistrița-Năsăud.

Cum e Românul? Profesorul Dr. Geza Czibucz din Timișoara a scris o carte sub numele „Ungaria la începutul secolului 20”. In cartea aceasta zice despre noi: „Românul e din fire conservativ (ține la cele vechi), din cauza acestor religioși, indulgent, ascultător și foarte nepăsător, ba chiar străin față de tot ce nu e românesc. Din Român nu vei face nici când un German, Sârb sau Maghiar, dar' nici catolic sau protestant. Din contră, oameni din toate națiile, chiar și Germanul cult se romanizează foarte ușor. De aceea e zădarnică orice încercare de maghiarizare între Români și banii dați pentru astfel de încercări de „Kulturęylet” sunt aruncați pe fereastră. Și inteligența rămâne română ori-unde și ar fi făcut studiile.”

Alegerea de episcop al Aradului. In ședința plenară de luni a consistoriului din Arad, după ce s'au făcut cunoscute actele privitoare la înalta rezoluție de a se procede la o nouă alegere de episcop, s'a hotărât ca alegerea să se facă Joi în 30 Ianuarie (12 Februarie). In termenul prescrip se va convoca sinodul electoral!

Răsplată pentru muncitorii de câmp. In Nevisad a fost o sărbătoare frumoasă. Ministrul de agricultură a dat niște premii pentru acei muncitori de câmp, cari au dovedit credință și hărnicie. Lucrătorii Mateiu Nagy și Stefan Ide au câștigat fiecare câte 100 cor. premiu și o diplomă. Premiile li s'au dat la primărie, fiind față și comitele-suprem.

Hârtii false de 10 coroane circulează de câțiva timp. Ele se cunosc pe unele greșeli de tipar. Pe partea nemțească e în rîndul prim în loc de „Bank” „Banf” și în loc de „Banknote” „Banfnote”. Greșit sunt tipărite și vorbele „Nachmacb” „ung” și „wi-n-d”, în loc de „Nachmachung” și „wird”.

Crime. In Kis-Orosz (Bănat) a săvîrșit flăcăul N. Barbu o adevărată vîrsare de sânge. Nebun de patimă, și desigur și de beutură, a plecat luni, înarmat cu un revolver, la casa dușmanului lui, Zosim Carabaș, ca să-l omoare. Când a auzit tatăl, fratele și vecinii lui, că ce voea să facă, s'au luat după el, ca să-l omoare. El a pușcat asupra rivalului, fără să-l nimerească, căci gloanțele s'au oprit în fratele său și în doi prieteni ai lui.

— In Checia-română (Bănat) a fost aflată veduva Stana Savu ucisă. Capul îi era zdrobit în mod îngrozitor cu lovituri de topor. In comună se credea despre cea ucisă, că e bogată și pentru de-a o jeful au ucis-o. Criminalii nu sunt prinși încă.

Despre neplătitorii abonamentului la gazete serie o foale din America următoarele: „Un bărbat poate să folosească un negel din ceafă în loc de hîmb pentru guler — poate să lase să stea orologiul noaptea, ca să nu se tocească roțile — poate să nu pună punctul pe „i” și liniuța peste „t”, când scrie, ca să cruțe cerneală — să scadă din plata unui muncitor, care a căzut de pe casă — să sămene grâu pe mormîntul mamei sale — și totuși rămîne un om mai cinstit ca cel ce primește o gazetă timp de o lună și pe când e vorba de plată trimite gazeta înapoi, scriind pe ea: nu o primesc.”

Grijiți de pisici. Nu e bine să lăsăm copiii mici singuri cu pisicile, după cum dovedește următoarea întâmplare din Drezda. O pisică se strecurase într-o odă, în care era un copilăș născut de curînd. Ea sări pe pat și începu să zgăria, jucându-se, pe copil. Sgărieturile erau neînsemnate, cu toate acestea au chemat pe medic. Acesta n'a putut însă să ajute nimic, căci bietul copil a murit din cauza înveninării de sânge.

Invătător mort de foame. La Dévény a fost aflat în zăpadă într-o dimineată invătătorul pensionat Alexandru Vermesi. Nefericitul era mai mort. Dus în spital, s'a constatat, că Vermesi nu mănecase câteva zile nimic. Era așa de slăbit, încât nu putea nici vorbi și a trebuit să-i dea medicii în mod artificial nutremente. Dar' de geaba. Invătătorul în câteva ore și-a dat sufletul. A murit de foame.

Răsunarea femeii. Un neguțtor din Moscova (Rusia), om stricat, își ținea pe lângă femeia lui cinstită și o ticăloasă. El se îmbolnăvise și fiindcă trebuia să i se facă o operațiune, s'a dus la spital. Aci îl cerceta nevasta lui în fiecare zi, dar' la el venea și pînă toasa, de sigur după bani. Intr-o zi s'au întâlnit amîndouă la ușa spitalului. Femeia legiuită a sărit la cealaltă, a prins-o de pîr, a legat-o de trăsura și a poruncit vizitiului să mîne. Oamenii, cari au văzut cele întîmplate, n'au luat parte celei legate, ci strigau către vizitiu să mîne înainte. Pagubă că nu l-au legat și pe bărbat alături cu cea pedepsită.

Nenorocire. Servitorul L. Părău dela fabrica de hîrtie din Orlat a fost prins de o roată și zdrobit. El a rămas mort pe loc.

Călătorie fără voie. Un prieten din Constanța (Dobrogea) ne scrie următoarele: Azi au sosit dela Buzeu doi copii de Tătar. Prin gara Constanței e totdeauna plin de pul de Turo și de Tatar, cari așteaptă și ei sosirea trenurilor. Doi din acești băieți s'au suit într'un vagon de marfă, fără să fie observați. Vagonul era dela un tren, ce trebuia să plece. După 2 zile au ajuns vagonul în Buzeu. Un funcționar de gară auzi un plîns înăbușit în vagon și mergînd acolo află pe cei doi copii, cari erau mai morți de frig și de foame. După ce i-au încălzit și hrănit bine, i-au dus eară în Constanța.

Ne-a sosit nrul I. Anul V. din singura noastră foale pedagogică, — ce apare în Blaj, ca organ al învățătorilor gr.-cat. din archidieceză, numită „Foala Școlastică”.

Apare de două ori pe lună și costă pe an 6 coroane. Redactorul este dl Ioan F. Negruțiu. Estinderea de 16 pagini.

Cuprinsul nrului 1: *La începutul anului al V-lea* (cuvînt redacțional).

Ioan Papiu, (Continuare), de Dr. I. Rațiu.

Ioan F. Herbart, prelegeri pedagogice. (Continuare).

Disciplina ca factor principal în școala populară.

Învățămîntul public în România.

Salarele docenților confesionali și alegerile lor. de Gavril Hordoan.

Apel. (Com. centr. al „Astrei”)

Correspondență, de Munteanu.

Ger mare domnește în America, unde a înghețat o mulțime de persoane.

Frigul e mare și în Italia. După cum se scrie din Brescia, totul e acoperit cu zăpadă și din cauza gerului și a foamei au perit o mulțime de oi și de capre, singura avere a locuitorilor din împrejurime. In Cosența s'a aflat cadavrul unei femei, care înghețase lângă troaca, în care spăla hainele. Lupii coboară dela munte și fac multe stricăciuni.

Pentru-ce nu sînt antisemiți în Italia? Foile jidovești nu pot lăuda din destul Italia, pentru-că acolo nu sînt antisemiți (dușmani de-ai Jidovilor). Lucrul e tare simplu: Intre 32 milioane Italiani sînt numai 42.000 Jidovi pe când la noi d. e din 19 milioane aproape 1 milion sînt Jidovi.

Nu te prinde cu slugășii! Simion Dodoc și soția lui din Răchita s'au opus servitorului comunal F. Cîndea, care venise să-l cheme la primărie. Femea l-a amenințat cu un topor și l-a luat de pîr, ear' bărbatul l-a bătut cu un par. Ei au fost pedepsiți cu câte 8 zile închisoare.

Încercare de sinucidere. Un sergent (firer) dela trupele de tren din Sibiu s'a împușcat din cauza unei dragoste nefericite. El a fost dus greu rănit în spitalul militar.

La colecta făcută între Români, aflați în America, pentru cumpărarea unui clopot la biserica nou edificată în comuna Hașfalău, tractul Sighișoarei, prin Vasile Coman și Ioan Savu, au contribuit următorii:

Din *Daneș*: N. Medrea, A. Dalbea, I. Brîndușă, câte 2 cor. 50 b.; I. Crișan, C. Păra, câte 1 cor. 24 b.; N. Constantin, 2 cor. 50 b.; I. Lazar, I. Toader, I. Tilicea, S. Poll, A. Holom, V. Sârb, N. Constantin, P. Gheșja, câte 1 cor. 24 b.;

I. Constandin, I. Medrea, Ilina Medrea, Sinefta Medrea, I. Medrea, Ana Medrea, Z. Medrea, Saveta Medrea, C. Medrea, câte 1 cor.; I. Illoviu, Elisabeta Illoviu, R. Illoviu, Virginia Illoviu, N. Illoviu, I. Illoviu, Elisabeta Illoviu, Maria Illoviu, Ilina Illoviu, I. Illoviu, câte 1 cor. 50 b.; N. Regmann, 2 cor. 50 b.; I. Tot, I. Ciuchină, Ioana Ciuchină, câte 1 cor. 24 b.; C. Gheaja, 1 coroană.

Din *Sighişoara*: N. Zăblan, L. Manta, L. Hofner, câte 5 cor.; M. Drăgan, M. Orlon, I. Hofner, câte 2 cor. 50 bani; St. Moldovan, P. Drăgan, I. Hofner, St. Soneiru, câte 1 cor. 24 b. (Va urma).

Dare de seamă şi mulţumită publică. Cu ocaziunea petrecerii aranjate în Ludogul-de-Murş la 10 Aug. a. c. în favorul şcolii populare gr. cat. din M-Ludoş au încurs în seara de petrecere la casă: Preţ de răscumpărare a biletelor de intrare 394 cor. Suprasolviri dela Dr. I. Popescu, adv. Turda 10 cor.; C. Cirea 50 bani; D. M. Cuciu 4 cor.; T. Turc, farmacist Ogorheiu 40 bani; I. Bogdan Ciunga 40 bani; I. P. Budiu 2 cor.; M. Morioz, Ludoş 3 cor.; Elena Barcian, Ghiriş 1 cor.; I. Tepan, preot Şard-ung. 2 cor.; familia Bozac, Buda-telec 2 cor.; G. Precup, prof. Blaj 1 cor.; Dr. I. Bozac, medic Frata 2 cor.; familia Rus, Tur, Gr. Bozac, Vecheriu, Iuliu Vlăsa, Ciud, V. Suci, preot Căruş, dela fiecare câte 1 cor.; Mandl Abraham, Ludoş, Rozalia Ciasar, Ludoş, fiecare câte 2 cor.; Vasiliu Orăgan Sant Iacob de Mureş 4 cor.; I. Ocnariu, Coco, T. Hargan, preot Chimitelnic, fiecare câte 2 cor.; G. Cipai, Chimitelnic 1 cor.; R. Orban, preot Ielanzel 40 bani; familia Pop, Săcal, 4 cor.; E. Gerasim, Petrila-rom. 1 cor.; Felföldi Béla, protopretor, Ludoş, familia Vlăduţiu, Turda, Horváth Zoltan, comptabil de bancă Ludoş, fiecare câte 2 cor.; Silvia Bologa, Turda 40 bani; V. Căfan, 20 bani; familia Căliani, Şeulia rom, D. Morariu, preot Juriu, fiecare câte 2 cor.; Palateagiu Stefan, cond. cărţilor fund. Ludoş 1 cor.; familia Birtalan, Lăscud 6 cor.; familia Tolocan, Ludoş 4 cor.; Sövéth, notar Lechniţa, I. Mărinca, Turda-Tur, câte 2 cor.; Cherestea Pavel, Ludoş 4 cor.; A. Farkas, sub. reg. Ilea-de-Murş 1 cor.; v. d. Maior, Chimitelnic 2 cor.; Aug. Giurgiu, compt. la „Economul”, Cluj 4 cor.; familia Podoabă, Cluj 6 cor.; Dr. Elie Dăianu, prof. Blaj, I. Totoian, preot Chişfalău, câte 2 cor.; N. N. 3 cor.; Dr. P. Gherman, medic Şercaia 6 cor. X. J. 1 cor.; Dr. I. Sămpălean, prof. Blaj 4 cor.; N. N. 1 cor.; Dr. Szatmári Zoltán, medic Ludoş 2 cor.; Dr. Zipszer Iozsef, medic 1 cor.; la olaltă 115 cor. 30 bani. După petrecere dela: V. Solomon, Blaj 4 cor.; G. Lung, Ludoş 10 cor.; I. Rus, proprietar 10 cor.; la olaltă 24 cor. Suma totală 533 cor. 30 bani. Suma speselor 161 cor. 48 bani. Deci venitul curat face 371 cor. 82 bani. Participanţilor şi marinimoşilor suprasolvitori li-se aduce cea mai profundă mulţumită. M-Ludoş, la 20 Aug. 1902. *Vasiliu Morariu*, inv. petrecerii.

— Tinerimea română din *Frata de Câmpie* şi jur a aranjat o petrecere în favorul bisericii gr. cat. din loc, la care au încurs suprasolviri dela următorii domni: Dr. Uilacan, medic în St. Petru 1 cor. 40 bani; I. Teodor, preot gr. cat. în Frata 1 cor.; I. Şuteu, can. de preot în Tothaza 40 bani; N. Leoca, propriet. în Sâmbotelec 2 cor. 40 bani; Dr. Ioan Bozac, medic în Frata 2 cor. 40 bani; Emil Bozac, în Buda-telec 40 bani; E. Moga, din Frata 6 cor.; George Uilacan, inv. în Frata 4 cor. 40 bani; Petru Iustian, din Tothaza, Iuliu German, din Sâmbotelec, Ioan Săulean, pr. gr. or. în M-Méhes, câte 40 bani; Ioan Pop, casar în Frata 1 cor. 40 bani; E. Buzan, propr. în Cistelec; Aurel Luca, măiestru în Frata, câte 40 bani.

Cu aceste marinimoase suprasolviri a încurs la petrecerea sus numită suma de 92 coroane 40 bani, din care subtrăgându-se spesele de 72 coroane 40 bani, restul ca venit curat de 20 cor. s'a destinat bisericii gr. cat. din loc. Primească stimaţii domni şi pe această cale adăncile noastre mulţumite. *Comitetul aranjator*.

„Femeia şi Familia“.

Cu 1 Februarie st. n. (19 Ianuarie v.) va apăre în Sibiu, redactată de subscripţii, o nouă foaie literară-beletristică, cu numele *„Femeia şi Familia“*.

Noua foaie va fi redactată anume *pentru familie*, estinzându-se asupra tuturor trebuinţelor vieţii familiare, în felul cum au şi alte popoare, ear' la noi încă nu sînt. Ea va fi foarte potrivită pentru familiile noastre, cuprinzând afară de părţile distractive, multe învăţături sfaturi şi poveşti folositoare, aşa că fiecare familie română ar trebui să o aibă în casă.

Atrăgînd luarea aminte a cetitorilor noştri asupra noiei foi, dăm aci programul mai detaliat al ei, care e următorul:

În fruntea fiecărui număr se va da *biografia scurtă a unui literat modern*, român sau străin, cu reputaţia literară stabilită şi recunoscută şi vre-o lucrare de a lui în întregul sau în extras.

Un *roman* în continuare; în traducere se vor da romane de autorii cei mai renumiţi europeni.

Câte o *novelă* sau două, eventual în continuare, originale sau traduceri din limbile europene, apoi *schife*, *piese teatrale*, *umoresche*, *poesii* etc.

Un curs din *istoria literaturii universale*, începînd din timpurile cele mai vechi, apoi *schife etnografice*, *călătorii*, descrierea nouilor *invenţii* etc.

Afară de aceste foaie va publica în fiecare număr diferite *telurimi*, *anecdote*, *glume* şi *întîmplări* dela noi şi din lumea mare (cronică), cum şi tot ce aparţine *căsniciei*, anume diverse *statuti*, *igienă*, *recepte* de bucatărie etc. şi de ale *modet*.

Pentru partea *căsniciei* şi indeo-zebi pentru rubrica *moda* — la care noi nu ne pricepem — ne-a succedat a câştiga colaborarea a două dame de ale noastre, despre cari sîntem siguri, că vor satisface tuturor aşteptărilor.

În special foaia va avea *suplimente de modă cu ilustraţii* din toate branşele de îmbrăcăminte, precum *toalete de dame* şi *domnişoare*, *haine de băieţi* tot *soiul de albituri* etc. cu *croitura gata*, apoi *pălării*, *cusături* şi *broderii* etc. toate aacomodate trebuinţelor noastre.

Acesta e — pe scurt schiţat — minimul programului *„Femeiei şi Familiei“*. Recunoaştem, că din foaie vor lipsi deocamdată *ilustraţiile* şi un supliment pentru *copiii* (*„Foaia copiilor“*), dar' dacă onor. public ne va da spriginul necesar, vom suplini cu mare plăcere această lacună în timpul cel mai scurt.

„Femeia şi Familia“ va avea format cuart mare, opt pagini şi cu suplimente de modă; se tipăreşte în tipografia *„Tribunei“* pe hârtie velină şi cu tipar frumos.

Ea va apăre de două-ori pe lună, în 1 şi 15 a fiecărei luni şi va costa:

Pe un pătrar de an . . . cor. 2.50

Pe o jumătate de an . . . 5.—

Pe un an . . . 10.—

Rugăm onoratul public să ne sprijinească, abonând şi răspîndind noua foaie. Abonamentele se pot face de pe acum; banii de abonament au să se trimită la adresa unuia din cei subscripţi.

Silvestru Moldovan. Ioan E. Prodan.

Invitare la abonament.

Cu numerii trecuţi s'a început al 11 an de muncă, s'evîrşită de „*Foaia Poporului*“ pentru luminarea poporului românesc. Credincioşi programului de a lumina, stătu şi îmbărbăta poporul în lupta lui pentru propăşirea economică, morală şi spirituală, *„Foaia“* a stăruit, ca din an în an să satisfacă mai mult îndatoririle, ce 'şi a impus, prefăcîndu-se într-o adevărată filială a bisericii şi şcolii române. Cuprinsul ei variat a făcut, ca ea să fie considerată ca o mică sală de lectură, la care, după însuşii mărturisirea cetitorilor, toţi cu drag alsargă.

Şi pe viitor „*Foaia Poporului*“, va lucra tot în direcţia vechi, silîndu-se a introduce îmbunătăţiri tot mai multe, pentru ca să fie vrednică de numele ce 'şi-a ales. Sîntem convinşi deci, că lucrăm, nu în interesul ei propriu, ci al poporului român, a cărui înaintare ne zace tuturor la inimă, când rugăm pe abonaţii de până acum să o aboneze şi mai departe şi, mînaşi de dragoste faţă de desaproapele, să îndemne şi pe alţii, ca să o aboneze.

Abonamentele rămân aceleaşi, şi anume:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . 2 coroane.

Pentru România, Bulgaria, Rusia şi America:

Pe un an întreg . . . 10 franci (lei).
Pe o jumătate de an . . . 5 franci.

Pentru a pute ţine bună rînduială, onoraţii abonaţi, vechi şi noi, sînt rugaţi a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaţilor de până acum li-s'au trimis deodată cu foaia şi mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită şi cu faşia, sub care primese foaia, lipită pe dos, aşa că trimiţătorul nu are decât să-şi scrie numele seu şi cifrele la locurile convenite şi să pună banii, dimpreună cu mandatul, la postă.

Abonaţii noi sînt rugaţi a-şi scrie numele lor şi al comunei foarte curat şi ceteţ, însemnând posta din urmă.

Administraţiunea

„*Foia Poporului*“.

— Din cauza lipsei de spaţiu *Posta redacţiunii şi administraţiunii* se amină pe nrul viitor.

Pentru redacţie şi editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru „*Tipografia*“, societate pe acţiuni Iosif Marschall.

Plecarea și sosirea trenurilor la Sibiu.

Trenurile pleacă dela Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 33 min. la Tâlmaci—Făgăraș, tren mixt.

La 5 ore 30 min. Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 7 ore 41 min. Copșa — direcția Budapesta și Predeal, tren mixt.

La 7 ore 44 min. Sebeș—Vinț, Arad, Budapesta (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni) tren de persoane.

După prânz:

La 1 oră 14 minute Tâlmaci—Turnu-Roșu—Căneni—București, tren de persoane.

La 1 oră 5 min. Copșa (comunică numai Marția și Vineria)

La 2 ore Tâlmaci—Turnu-Roșu—Făgăraș, tren mixt.

La 2 ore 5 minute Sebeș—Vinț—Deva (Hunedoara, Petroșeni).

La 2 ore 15 minute Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 4 ore 25 min. Copșa—Cluj—Budapesta, tren de persoane.

La 5 ore 5 min. Sebeș—Vinț—Arad—Budapesta (Alba-Iulia, Petroșeni), tren mixt.

La 8 ore 25 min. (seara) Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 10 ore 30 min. Copșa—Cluj—Budapesta, Brașov—Predeal, tren de persoane.

Trenurile sosesc la Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 12 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal, Brașov, (Copșa), tren de pers.

La 6 ore 55 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Hunedoara, Petroșeni) tren mixt.

La 7 ore 04 min. dela Copșa (numai Marția și Vineria).

La 7 ore 10 min. dela Cisnădie—Șelimber; tren mixt.

La 7 ore 33 min. dela Făgăraș—Turnu-roșu, Tâlmaci, tren mixt.

După prânz:

La 12 ore 40 min. dela Deva, Vinț Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni), tren mixt.

La 1 oră 04 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal—Brașov (Copșa); tren de persoane.

La 3 ore 37 min. dela București, Căneni; Turnu-Roșu, Tâlmaci; tren de persoane.

La 3 ore 55 min. dela Cisnădia—Șelimber; tren mixt.

La 8 ore 05 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara), tren mixt.

La 8 ore 57 m. dela Făgăraș—Tâlmaci; tren mixt.

La 9 ore 15 min. dela Budapesta, Cluj, Predeal—Brașov (Copșa), tren mixt.

La 10 ore 09 m. dela Cisnădie—Șelimber.

A apărut:

Călindarul Poporului

pe anul 1903.

Cinci acțiuni ale „Albinei” sunt de vânzare.

Informațiuni la Florea Cruoța,
Sibiu, strada Bruckenthal nr. 17.

7 1-1

Moșie de esarëndat.

În hotarul Turzii este de esarëndat în condiții favorabile o moșie de peste 200 jug. cat. provăzută cu toate superedificatele economice necesare.

Interesații au să se adreseze la administrația acestei foi.

5 2-6

Gustav Dürr.

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

8 3-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seide & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimite la oerere gratis și franco.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

2 2-26

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcel-mare Nr. 8.

